

Monumentnummer*: 509022

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 03 november 1998
Kadaster deel/nr 82824/4

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Diemen Diemen Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Electriciteitsbedrijf Amsterdam, Diemen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Diemen G 124

Omschrijving**

Inleiding

TRANSFORMATORZUIL, ook wel aangeduid als 'Peperbus', naar ontwerp van architect J.M. van der Mey (1878-1949) in 1911 geconstrueerd voor de Gemeente Electriciteitswerken van Amsterdam. Van der Mey was hiervoor aangetrokken in zijn hoedanigheid als ambtenaar bij de Dienst Publieke Werken van de gemeente Amsterdam, een functie die hij bekleedde gedurende de periode 1911-1919.

Het elektriciteitsdistributiebedrijf van Amsterdam leverde stroom binnen de eigen gemeente en aan de randgemeenten Diemen, Oostzaan en Landsmeer. In het totaal werden ongeveer 150 identieke zuilen geplaatst. Binnen de gemeente Diemen bevindt zich nog een tweede, minder gaaf exemplaar op het Wilhelminaplein.

De transformatorzuilen kregen een spanning van 3 kV (3000 Volt) binnen die omgezet werd naar 220 V of in bijzondere gevallen naar 380 V. Omstreeks 1965 werd het mogelijk een trafo voor een primaire spanning van 10 kV in de zuil onder te brengen. Sinds 1978 zijn de 3 kV-rekken op alle locaties voor 10 kV vervangen. De trafozuilen hangen functioneel samen met het net van de latere trafohuizen, de kabelverdeelkasten en de splitskasten.

De zuil staat aan het Amsterdam-Rijnkanaal op de hoek van de Kanaaldijk en de Overdiemerweg (ten westen van de T-kruising).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

De transformatorzuil (ca. 1,9 m diameter en 4 m hoog) heeft de vorm van een cilinder met een puntdak en pironbekroning. De constructie heeft een afgepleisterde en zwartgeteerde bakstenen fundering op cirkelvormige plattegrond met kelderruimte. De grijsgeschilderde mantel is geconstrueerd uit gewalst plaatstaal. Aan de onderzijde is deze voorzien van een regenrand (meermalen vervangen) en aan bovenzijde van een genagelde profiellijst (vervangen) die in oorspronkelijk ontwerp gedecoreerd was. De mantel bevat een naar buiten scharnierende plaatstalen deur en dito bovengeplaatst luik. Om de werkzaamheden aan de installatie goed te kunnen uitvoeren kan de mantel vrij rondgedraaid worden. Deze rust dus niet op de ringfundering maar draait op een taatslager in de punt en wordt door wieltjes op gelijke afstand van de fundering gehouden. De binnenconstructie bestaat uit een skelet van vier stijlen (ijzeren L-profielen) met regels en schoren. Hiertegenaan is aan de ene zijde het 3/10 kV-rek aangebracht voor de binnenkomende kabels en aan de tegenoverliggende zijde het 220 V-rek voor de uitgaande kabels. In het midden bevindt zich de trafo en daarboven de schakelaar (met olieflotter), te bedienen via een wiel met kettingoverbrenging. Het bovenluik dient als toegang in verband met vervanging van deze onderdelen. De monteur kan door het draaien van de mantel van buitenaf onderhoudswerkzaamheden verrichten of van binnenuit door in de kelderruimte te klimmen.

Waardering

De transformatorzuil is van algemeen belang uit cultuur- en architectuurhistorisch oogpunt als zeldzaam wordend vroeg type transformator voor de openbare stroomvoorziening, ontworpen door J.M. van der Mey.

De transformatorzuil is van algemeen belang uit architectuurhistorisch oogpunt vanwege de gaaf bewaard gebleven vormgeving en constructie. De zuil is van sociaalhistorische waarde als element uit de geschiedenis van de energiedistributie in de hoofdstad.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf